

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Актуальна проблема.

Львів, 27. квітня 1928.

Останніми літами, зокрема ж минулого року в тепер, ми були і в свідками живого зацікавлення Європи українською проблемою. В світовій, чужинній не тільки зовнішній, але й у тій найвпливовішій пресі стрічаємося тепер часто з інформаційними статтями про Україну і в політичних публікаціях української проблеми як такої, що мусить відіграти велику або й домінуючу роль при остаточному укладі політичних відносин на європейському сході. Це значить, що європейська політична оцінка не вважає теперішнього положення на європейському сході (близькому і дальшому) стабільним. Словом, нині слід ствердити, що досі: *мирних відносинах українською проблемою* світ не інтересувався ще так інтенсивно як саме останніми літами.

Правда, вся європейська преса і політична оцінка і професійна дипломатія була змішена знайомістю з українською політичною проблемою і реагувати на неї „повотірі“ у результаті якої революції на європейському сході. Телі українська проблема зросла була нагло до першорядної політичної ваги в Європі а сепаратний берестейський м. являв Україну почала значити свою, так скажемо, політично-державну вагу на міжнародній арені, в міжнародній політиці, завоювала їй з одної сторони аж надмірних прихильників і тодішніх центральних держав Європи, а з другої сторони неприємних ворогів у всі політичні противники тих держав, відомих і не відомих їй у своїй рідні. Дальшими перипетіями зацікавлення Україною в українською проблемою в Європі зматися не будемо, бо це не належить до нашої теми. Зазначимо лише що рижський договір з 1921 р. з одної сторони, а рішення конференції ради амбасадорів у Парижі з 14. березня 1928 р. у справі С. Галичини з другої сторони, які то актами остаточно затвердили теперішню парцеляцію України, юрили не рідко момент, зворот точки в зацікавленні політичного європейського світа українською проблемою.

По названих двох актах світова політична оцінка помітно змінилася інтерес до українських справ і почала тодітися з тим, що українська проблема стала внутрішньою справою ЄСРР, в якому опинилася головна частина української території, з одного і Польщі, в якій опинилася друга частина величезної ісла населення території розпарценої України, з другого боку, до чому оборотні справи не можна віти дивуватися, бо по закінченні великої війни повстало було наслідком персейського трактату і Латвоніх до нього договорів етніколітичних, еспірих і налягалих до подання справ, етніколітичних політичних відносин, що ними була задовбана в цілості увага дипломатів а тим самим і всієї політичної європейської оцінки.

Колиж відносини в Європі почали сяктак вирішуватися, то потім весь захід почав помітно гунати на шляхи політичної стабільності, коли почалося і поступенно господарське, невипадково навіть агро-завдання зручності військ: Єв-

ропи, настав час холодної аналізи нового укладу політичних, повосних відносин у світі. Прийшла пора вишукування усіх слабих сторін теперішньої політичної рівноваги. Політичний світ прийшов до пересвітчення, що теперішня політична конструкція Європи а інших частин земної кулі має таку масу слабих сторін, має такі петріві фундаменти, що кожної хвилини може початися процес її розкладу серед страшних мук, поїст і крові.

І тому політичний світ став дуже вразливий на всі недовомання і недостачі теперішньої т. зв. рівноваги, яка веде всі держави бистро і певно в обійми нечуванних таїніще зброєнь, в тенети важкого і поназ осли і спроможності коштовного мілітаризму, що пригнічує все життя та викривляє а подекуди бліває восторонне і природне господарське відроджування. Велі ті недостачі і недовомання прилюдно політична оцінка Європи хоче направити в інтересах самозбереження і в інтересах зберігання своїх віками і працею численних поколінь набутих культурних і цивілізаційних цінностей. Проголошення і пібито прийнятий в основу повосних мирових договорів принцип самоозначення творить одну з найважливіших сторінок теперішньої європейської політичної „рівноваги“. Вдумчивим політикам став це тим ясніше чим більше вони аналізують теперішні відносини займаються.

Завдяки тому всьому а у зв'язку з пошпе спазми почала ставати а для на день актуальнішою українська політична проблема серед визначних політиків Європи, почала чимраз більше абсорбувати їх увагу, находити відомини на сторіаках світової преси та виробляти навіть спеціалістів для українських справ.

Однак нема сумніву, що немалий вплив на зростаюче останніми часами зацікавлення українською проблемою в світі мала також українська політична еміграція з усіх теперішніх займаючих і усіх політичних відтінків. Її контакт з Європою не міг не мати ніякого впливу на популяризацію української імені а українських справ у світі. Але найбільше причинилася до цього актуальності в світі українська політична проблема сама собою. Цілий світ наприклад дуже живо інтересується всім тим, що діється у ЄСРР. Велі найвпливовіші газети

світа мають там своїх кореспондентів, що приглядаються уважно розвиткові та укладові внутрішніх відносин у ЄСРР і про все інформують. І цікаво, що чужинні кореспонденти інформують тепер світ про українську велику проблему в ЄСРР з обов'язку, з примусу, подекуди краше як не робили українці. З примусу і з обов'язку роблять вони по тому, що українська національна проблема переростає там межі догматичних комуністичних шаблонів і домашнього вирішування та поладування. Національна боротьба з російською великодержавною політикою на Україні став останніми часами осередком уваги не лише зовнішніх чинників, але й центром уваги і союзного радянського уряду і всесоюзної компартії і Комінтерну. Як така переходить вона в Європу, переходить у світ і став в освітленні чужинних кореспондентів справою першорядної ваги для внутрішнього мира в самому ЄСРР, а велі за тим і для мира на цілому сході Європи, бо українська проблема самим ЄСРР не вичерпується, вона обіймає ще а інші повонні держави поза ЄСРР.

Невипадково чуткою на все те є між іншим російська політична еміграція, яка в інтересах російської великодержавності намагається ослабити в Європі вагу української проблеми, старатися ступити її зістра, силуються (особливо останніми часами) збити її з круговору світової політики та накинати світові свою формулку про те такого змісту, що українська проблема — мовляв — є внутрішньо-російською державною справою. Такою своєю поведінкою російська політична еміграція тільки скріплює, дарма що нехотачи, актуальність української проблеми як цілості в політичному світі Європи.

Нашим завданням у таких відносинах є використати як найдоцільніше і якнайкраще цю актуальність української політичної проблеми для скріплення її актуальності і для доповнення та скоригування її політичного розуміння на Заході. Українська проблема ми мусимо надалати в очах світа, що так скажемо, всоукраїнський характер і все його підкреслювати, бо тільки при її розв'язанні у всоукраїнському розмірі може бути мова про політичну рівновагу на сході Європи, а тим самим і в Європі.

В. М.

Конкурентна маніфестація.

Пацифістично-воєнний крутін.

Може ще ніколи не говорено стільки про мир як саме після закінчення світової війни, починаючи генуєвської конференції і Каннамі, а починаючи останнього провонію Келлього і французько-контрипропозицію. І можа ще ніколи поза тими пропозиціями, балачками і варадами не скривалося стільки гіпокрізії, як саме тепер. Чи це буде Чемберлен, чи Келльог, чи Бріан чи Штрессман, чи Чічерін, чи навіть Муссоліні, а в меншій браті Скіннський або Залеский, чи Тітусеску, всі вони постріно на всі лади твердять про потребу мира, про його невідличну konieczність, про необхідність неминучості, і не про необхідність мирності, а лише про необхідність мирності, що під маніфестативний реанітат. Що пригоспаєш докламує про мир

і благодать пацифізму вожді а генерали, всі ті Фомі і Ворошилови та інші Комари-Пани, всі ті, що мріють про війну, що підготували до неї мільони, прилюдно віднекуються від неї. А одночасно з пошпе пацифістичних декларацій ростуть пошпе бюджети, як гриби після дощу, виснажені держави і народи вигнаються під вантажем нових позактків на удержання війська, на нове озброєння, на нові воєнні випаходи.

Зі простом військових бюджетів ростуть і мирні декларації, роздуться мирні пропозиції на широкі скали, вигнаються універсальні пакти. Особливо шедри на мирні пакти ті, що а *beati possidentes*. Управління вераєвським трактатом Франції, позакончуванням ландрого а навіть мілітарні конвенції та ш

окремо здобувши принажання своїх ехліних границь від Німеччини зоккарєвським пактом, від довшого часу розширюється мировим пропозиціями. Від десяти місяців між Парижем і Вашингтоном йшли балачки про вічний мир між Францією а Західними Державами. Очевидно, ініціатива випшла від Бріана. Бо й сиралі мир між пими державами найкраще здійснити з огляду на океанічну віддалі і відсутність спірних питань між Францією а Західними Державами. „Вічний мир“ між однією а європейських великодержав і Америкою по суті не має ніякого практичного значення, але зате він має би велике маніфестативне значіння, він явив би наглядно мирові тенденції Франції супроти... Америки.

Ясно, що така одностороння маніфестація не представляла для Західних Держав ніякої вартості, навіть маніфестативної. Але у відповідь на маніфестацію Вашингтонський державний секретар Келльог відповів тем маніфестацією, зберігаючи відповідну конкурентну пропорцію. Во коли 37-мільйонна Франція маніфестує бажання „вічного мира“ у відношенні до 120-мільйонної Америки, то ця остання маніфестує своє бажання мира не лише у відношенні до Франції, але у відношенні до Франції і колоній, але й у відношенні до Британської Імперії (470 міль. населення), Японії з колоніями (81 міль. населення), Німеччині (65 міль. нас.) і Італії (50 міль. населення). Коли Франція бажала зв'язати „вічний мир“ лише кругло 200 мільйонів населення, то Західні Держави яких 900 мільйонів, себто кругло половину населення земної кулі, тільки така маніфестація має значіння для Західних Держав. Без сумніву, це гарний і великий жест.

Америка провонує п'ятим великодержавам (Франції, Англії, Німеччині, Італії а Японії) заключити пакт для осудження війни у розв'язанні міжнародних спорів та усунення її як засобу національної політики у взаїмних відносинах, Єдиним засобом для вирішування спорів і конфліктів є лише мирні шляхи.

Американський проєкт є дуже коротким. Крім осуду війни і пропозиції мирних засобів а подолання конфліктів американський проєкт не постановляє нічого. Про припинення зброєнь не згадується а проєкті ані одним словом. Значить, істає повна свобода зброєнь, а яких Америка як найважливіша держава може використати проєкт. Американський проєкт є не лише маніфестацією на широкі скали, а тим самим і посереднім візнісним екстремим французьких пропозицій, але й намаганням аналізу та приспати інші великодержави, щоб при спромозності великих і безліччя зброєнь приготуватися до рішучого кроку на Далекому Сході, де головними конкурентами Америки є Англія, Японія і Франція.

Не дивно, що широким американським жест не прирав до широким адрекатом. В пресі німецької, англійської і французької „на радість“ питають американську пропозицію, а але висують безліч сумнівів і застережень. Осуд війни, мирна подолання спорів і конфліктів дуже гарні річі, але перш усього треба згадати відносини в Європі, а офіційно згадати руку кожній державі зброю, а віднайти необхідні себто дозую

гати оборону перед напастю, що в актом природним. Тут то й відчуття гарний жист, бо кінчається у важкій ситуації нашко встановити, хто є напастником, а хто напастованим.

Та є це поки-що лише голоси преси. Уряд мовчати на винятком французького, який само на днях дав уже відповідь на американський проект. Генеральному осудові війни французький контрпроект проти-ставити легальну оборону існуючих трактатів (нпр. верояського). Таким чином французький проект не осуджує війни в принципі, тільки як загрозу особистого, самовільного і спонтанного ділення з боку якоїсь держави. В не основна різниця між американським і французьким проектом. З черги французький проект висунув застереження, що порушення чи відомання противного пакту одним з контрагентів усіх інших контрагентів урівнює під усіх зобов'язань, себто автоматично звільнює їх від обов'язків, що випливають з пакту. Американський проект в передбачує такої позначки. Далше французький проект обстоює важливість всіх прав і обов'язків, які держави переняли на себе в попередніх міжнародних умовах, як нпр. обов'язок Франції у відношенні до Польщі до помочі у війні. Вкінці французький контрпроект пропонує, щоб пакт увійшов у життя аж тоді, коли він стане загальним, себто коли до нього приступлять не лише Великі Держави, Франція, Англія, Німеччина, Італія в Японія, але також усі інші держави, хіба щоб приступивши держави одногласно поклали речі в арістотелі, а інші держави не скористалися аі загрози. Американський проект обмежується лише до шістьох держав, передбачуючи приступлення інших держав уже до існуючого пакту.

З порівняння обох проектів ясно виходить, що їх діють неперерідна протиставлення, що нічого їх не зближує, а все віддаляє. В не тільки коштує ціла маніфестація, яка не має найменших виглядів на віднесення. Американський проект є без анічання для Франції і навіть французький є пустим звуком для Америки. До того ж французький проект осуджує тільки війну зобов'язує (імперіалістичну) або віддає (реваншоту), а не осуджує війни в принципі. Франція за всяку ціну намагається збере-

гти фірмочку для збереження своїх повних здобутків і повозних анічів.

Мирні маніфестації є лише гарними жистами, є конкуренцією безамістових проектів, які роблять багато шуму, але ані на крок не зближують нас до нічного мира, бо в природі людей і світа сильно осаджений нестримний гін до боротьби. Де сила, — там і боротьба, де боротьба, — там і війна в ті чи інші форми. Бажаючи усунути боротьбу і війну, треба перш усього знівелювати її усунути її причини. В теперішній стадії панування одних і робства других припинення боротьби було б тільки петрифікацією робства, неволі і властивості. Історія не знає нічого вічного. Одні народи виходять на її арену, а другі уступають. Ніхто добровільно не здає своїх позицій, тільки уступає примусовий. Тому я балакаю про „літній мир“ є лише гарними жистами, є конкуренційною маніфестацією, пильним нагромадженням полемічного капіталу на випадок, коли почнуть свою страшну мову анархії до смерті, щодо досконалості яких ідуть напружені порогони між державами.

Міжнародна вистава преси в Кельні.

Перед її отворенням.

Українська преса доволі мало цікавиться цєю першою в історії міжнародною виставою преси в Кельні, яка безперечно з різних причин заслуговує на більшу увагу з нашого боку. Бо її завдання дуже широкі і мають на меті дати світові загальний образ культурного й господарського анічання преси у всіх її проявах і таким способом поширити та поглибити розуміння великих цілей преси в міжнародному житті загальному, а в кожному громадянстві окремо. Така вистава, організована кімисією близькує й у великому розмірі, представляючи аніч і анічання преси на кожному полі, яке ми собі тільки можемо подумати, мусить очевидно з одного боку спричинити до дальшого розвитку національно-державної преси, а з другого боку підкреслити думку міжнародної співпраці в межах самої преси. Мені здається, що слабе зацікавлення з нашого боку виставою в Кельні лежить не так по стороні самої преси, як більше по стороні нашого громадянства, яке не ви-

кає майже ніякого розуміння для тих мною підкреслених моментів у відношенні до рідної, власної преси. Як можна а нас говорити про розуміння великих завдань преси, про культурне та господарське її анічання, коли 90 відсотків громадянства не відчуває ніякої потреби в існуванні власної преси? Я вже не кажу нічого про пересічних осіб, що заспокоюють свої бажання-інформації при помочі чужої, часто ворожої їм преси, але муту підкреслити факт, що найважливіші оди-ниці, провідники народу, довголітні посли, професори, т. за. нотаблі можуть у нас жити цілими роками, не передбачуючи ні одного українського часопису або журналу... Якби представники цілої нашої преси видали спільно виказ тих людей (очевидно відомих), що ці сотки не дають на свою пресу, то виповні би з цього колосальний скандал. Натомість ми читаємо „Kurjer Codzienny“, „Praca“, „N. F. Presse“, „Vossische Ztg.“, „Narodni Polityka“ — залежно від місця перебування. Але що може нам дати теперішня українська преса? — чується від тих своїх власних ворогів рідної преси. Співнені відомості, на лихом папері та печатними буквами. Це правда, що наша преса не стоїть на висоті, але при таких відношенні суспільності віддаємо circulus vitiosus, з якого виходу нема. Ясно, що якби була своя держава, то і преса прийняла б інший вигляд, але не треба забувати, що дуже важним чинником в здобутті власної державності є саме відповідно поставлена преса, яка може розвиватися при інтензивній підтримці рідного громадянства.

З політичних причин, про які прийде-ся нам говорити пізніше, українська преса із західних земель не може брати участі у виставі в Кельні як самостійна група, але це само для себе негативне явище має також і одну позитивну сторінку. Прому собі тільки уявити, як представ-лялося б ця преса 6-7 мільйонного народ-у в межах Польщі з чисто зовнішнього бо-ку? Як можна це явище пояснити чужин-цям, що на таку велику всеж такі кіль-кість людності існує тільки одна щоден-на газета? Всі перепони адміністративного характеру, конфіскації і т. п. не є абсолют-но ніяким переконуючим виправданням.

Провідна думка вистави в Кельні, яка має проявлятися цілком виразно у всіх її відділах, замкається в домаганнях або в бажанні дати глядачеві суцільну карти-ну духової, технічної і господарської твор-чості. Діло в тому, щоб оглядаючи не загубився в мільйонах деталей, але щоб він помічував відразу певну систему в цій ма-сі, певну структуру в цілому організі-вистави. Цілість розпадається на ось які

складові частини. 1) Щоденна газета. 2) Журнал. 3) Книжковий проміс і графіка. 4) Технічна організація і політич. засоби. 5) Пресові синдикати. 6) Німецька преса за кордоном. 7) Преса і комунікації. 8) Преса і мистецтво. 9) Рекламна і преса. 10) Випущення газети (Zeitungswissenschaft). 11) Папір. 12) Фотографія і кінематограф.

Окремий відділ творить преса чужих держав, яка буде припінена у великому власному павільйоні „Staatenhaus“. Силою факту, що тут притосовано не національ-ний, а державний принцип і що Генераль-на Дирекція „Преса“ поробила умови для одностороннього державства, українська преса не може творити для себе окремої площ-сти, а мусить увійти в склад павільйонів тих держав, у яких вона потрапляється і так українська радянська преса виступить таким чином правдоподібно у складі преси Союзу Соціалістичних Республік. Пра-вительство в Харкові робило, що правда, старання, щоб всеукраїнська преса була зор-ганізована на відставі регіонального прин-ципу, а не факційного, як не було дотепер при аналогічних міжнародних виставах, бо наслідком того українська продукція на даному полі, допущена московськими цензорами в дуже скупому числі, губи-лася цілковито, замість ападатти огладе-чів у вічі. Радянська українська преса повідомляє, що Вел. Україна на виставі в Кельні матиме окремий павільйон з 14 від-ділами, де будуть експоновані всі досяг-нення на терені Радянської України, починаючи з розвитку друку в XVII стол. Це було б очевидно дуже корисно, але чи ається харківському урядові пере-перти регіональний принцип, це ще не ві-домо. Так само Галицька пригтовлюється з великою енергією до вистави преси. Польський відділ має представити розма-їт і теперішні діячі преси в Польщі. На чолі організаційного комітету стоїть Ста-ніслав Яковський, професор високої школи журналістики у Варшаві, який на доручення міністерства закордонних справ був уже в Кельні з метою оглядення всіх деталей. У сжах польського павільй-ону могла знайти приміщення українська преса на західних землях, але набути, як видно з доповідних записок, україн-ського відділу не буде. Так само неві-домо, чи українська преса на Півкарпат-ті візьме участь у виставі чехословацької преси, в українська преса на Буковині у відділі румунській.

Силою факту, що ця міжнародна в-става преси має мати місце на німецько-му терені, найбільш імовірно буде пред-ставлятися очевидно відділ німецької преси. І в межах цього відділу буде примі-щена невелика вистава: „Україна в світі“

Д-Р ІВАН ВРИК.

„Просвіта“ і Федькович.

Цього року айшлися 40-лі рокови-ни смерті Осипа Юрія Федько-вича і 50-ліття заснування Т-ва „Просвіта“. Це а спонукало мене на-писати про взаємини „Просвіти“ й Федьковича, пригадуючи те, що вже про те написано, та може за-буто і доповнюючи новими дрібни-ми даними.

„Просвіта“ поклала собі за зав-дання підняти й ширити освіту популярними книжечками, які сво-єю дешевістю, мовою і змістом відповідали би народові, так, що він міг би їх читати і хотів читати. Та першу популярну книжечку злад-дав щойно в квітні 1869 р. член ви-ділу проф. Ом. Партицький.

На засіданні прочитано всі ста-тейки, дещо справлено і рішено ви-дати під назвою „Зоря“, читаночка для сільських людей у 2000 примір-ників. З огляду на те, що „Зоря“ розкупили до двох тижнів, виді-лення „Зорю“ далі видавати. Так айшла і книжечка друга. Третю по-ручили виділу зложити Казимовиче-ві, але її арештував і видав також Партицький після короткого уступ-лення з виділу і скнення з себе ре-дації „Зорі“. У тій арбітрій крізі знаменито визнався голова Юа. Лаврівський. Він мабути бачив не-адекватність колективного редакту-вання і може вало вилучу пере-владність „даремною“ одної лю-дини. Ось чому на засіданні для

24. IX. 1870. просив призадуматись, чи не добре було б придбати для ви-дань „Просвіти“ постійного, плат-ного редактора.

І справді 1. X. 1870. установе-но першого платного редактора Ом. Партицького з місячною платнею 25 ар. Редактор зобов'язався ви-дати що місяця одну книжечку „Зо-рі“ в обемі найменше 1½ арк. і раз у році календар. План і зміст далі одобрював виділу. І далі, як досі, члени ставили внески, що належа-ло би видати, або реферували при-слані матеріали, які віддавано до оцінки двом членам.

Не знати, чому Партицький вже 5. XI. 1870. зрікається редакторства, але упрощений редагувати до но-вого року, робити це ще цілий рік, бо до 28. X. 1871, коли платним ре-дактором установлено Маркіяно-го сина Володимира Шашкевича, котрий виготовив програму попу-лярних видань. Умови вже були твердіші. Полишено винагороду 25 ар., але від книжечки в обемі 2—2½ арк. Редактор зобов'язаний на жа-дання виділу предложити готовий рукопис до шістьох тижнів. Рецен-зентом популярних видань вибрано Навроцького, котрий якщо з автор-ом не годиня би, має віднести до цілого виділу. Шашкевич зред-гував шесту Зорю. Я азнавав потріб-ним амаювати ту атмосферу, ті за-вчав в „Просвіті“, в якій попав Федькович. Вони є доказом серіоз-ності, обережності й почуття від-повідальності, з якими підходив виділу до такої важкої і складної справи, як популярне видання

З другого боку вони є доказом непомірності поміж винагородою і працею редактора та непосильно-сті взятого на себе обов'язку.

Зазначу, що Шашкевич тракту-вав популярне видання справді по-важно, коли зажадав від виділу, визначити якусь клоту незалежно від помічників для редакторів чужих видань.

Видавництва календаря і шкіль-них видань я не торкався, бо воно велося виділом окремо від попу-лярних видань та й з особою Федь-ковича не має ніякого зв'язку.

У протоколах „Просвіти“ чита-мо, що на засіданні 15. VI. 1872, „по відчитанню листу Федьковича з дня 22. V. 1872 рішено йому забез-печити 250 ар. за найменше 12 ли-стів (печатаних) оригінальної праці, рішено завітати об тім виділу Бе-сиди і просити перенести другий 250 ар. за 5 календарів перекладів; даль-ше припоручено п. Заревичеві на-писати в тій справі лист до Ф-ча і видолити йому цю справу“. На за-сіданні були тоді присутні члени: д-р Ом. Огоновський, заступник го-лови, д-р К. Сушкевич, В. Навроць-кий, д-р Оа. Огоновський, Бічал, М. Желєхівський, Е. Деліницький, Ф. Заревич і І. Верхратський. Голо-вою товариства був Юа. Лаврівський.

Заревич листа не написав і виїхав, тому упрощено В. Навроцького займатися відповіддю Ф-ви.

Дячого виділу вилучував до на-писання відповіді спеціальних сти-лістик і що написав Навроцький, невідомо. На всьому випадок Федь-кович був тоді неабиякого асид-чиною. Вітмав за собою славу ори-гінального й талановитого поета і повіствя в справі видання своїх творів і бавляв листувався вже ра-ніше з О. Партицьким і Н. Вахня-нином. Аж і те листування та ви-давничі справи аі Львовом довели до того, о Федькович в рр. 1869—1872 до аован майже не відзнава-ся. Трох інакше відносився поет до „Просвіти“. Як людина розумна й прихтна, яка цілою душею прилягала до люд, а зокрема до гу-цельщини людини, яка добре роз-уміла гтребі народу, високо ці-нила Ф-ча „Просвіту“ і відчувала її велике анічництво. Доказом цього привіт: здоров'я щесному сусору „Просвіту Львові“, присланий на перші гальні збори, на яких, на-жал, йо „доля спізненої пори“ не відічно, тільки рішено видати друком.

В тої треба шукати й відпові-ди на те, що в час „розриву“ аі Львов, бо на засіданні 21. I. 1871 член „Просвіти“ Остап Чиртаць-кий чие приватний лист Ф-ча, в якому й лише, що радби видати свої врукзовані поезії; п. Чар-тацький запитує, чи не можна би видрукувати тих поезій коштом товариства“. Виділу рішив відпові-сти, а „Просвіта“ рада би видру-кувати поезії, тільки запитує, чи не пртав би п. Ф-ча на видрукуван-ня емоційно, бо т-во в засіді не є істинні протинне, одначе по-кишоживає в своїх виданнях ети-мольні. До видання не прийшло. Вітання „Просвіти“ до Ф-ча найкраще характеризує рішення ви-

німецької преси і література", яку влаштував Український Науковий Інститут у Берліні. Вистава ця обійматиме по можливості повну збірку виданих в німецькій мові часописів, що висловлюють зайнятість українським питанням, окремих чисел німецьких журналів і газет, присвячених в цілості або частинно Україні, відомі книжки, брошури про українську справу, листочки, мал. нот і т. п. Коротко кажучи: Інститут має на меті зібрати тим способом все, що поклялося в німецькій мові про Україну. З огляду на те, що вистава Інституту буде в Кельні одиноким вільною трибуною української преси, яка обмежена буде нічим іншим, як тільки власною програмою, українське громадянство повинно подбати про її повноту і прислати весь матеріал, який знаходиться чи то в ринках установках, чи у приватних людей на руках. Не треба думати, що цей матеріал, який має одна особа, певно вже прислав або пришле хто інший і тому її труд буде непотрібний. Кожний, хто має щось побудити потрібне для вистави, повинен прислати найкраще до Берліна, а Інститут бере відповідальність за весь матеріал і кошти, зв'язані з поштою, з подякою повертає.

Про значіння самої вистави в Кельні не маю що казати і говорити. Вистава підкреслює тільки факт, що на час її тривання (6 місяців) оголошено досі 300 конгресів, з яких важливі ось які: 1) Міжнародний Конгрес Союзу Журналістів, 2) Конгрес реклам, 3) Міжнародний день друкарів, 4) Міжнародний пресо-науковий конгрес, 5) Міжнародний Жіночий Тиждень, 6) З'їзд слави Міжнародного Інституту для інтелектуальної співпраці, 7) З'їзд християнської преси і т. д. і т. д. Для піднесення значіння цієї вистави преси вистава ще подати до відомо факт, що напр. протекторат від французьким відділом перебрав Пуанкаре і Бріан.

В рамках однієї статті, яка і так виїшла значно великою, незвичайно тяжко згадати про всі моменти цієї вистави, які можуть мати для нас значіння. Можливо, що буде нагода пізніше обговорити окремо деякі спеціальні питання, зв'язані з цією подією міжнародного значіння.

I. M.

Поміж здантими дм-закмет для українських письменників і журналістів. Засідчим діном зрозумілим ці мултурної праці і випити своєю ідеєю українським робітникам пера! Там слати на адресу: Львів, Підвал Земельний Банк Гіпотечний, нинішня ч. 1141.

почесних членів Федьковича, М. Устияновича і д-ра Із. Шараневича. Зі з'їзду 29. IV. 1871, щоб поставити Куліша і Білозерського рішено не ставити з огляду на можливі для них неприємності" (розуміється, з боку московського уряду). Заг. збори з 8. VI. 1871, котрі між іншим поручили виділові енергійніше зайнятися видаванням популярних книжок, іменував почесним членом Федьковича, М. Устияновича, Із. Шараневича і д-ра Із. Шараневича.

Виділ звернувся теж до Ф-ча з проханням зайнятися редагуванням популярних книжок. Федькович прийняв до Львова і явився на засіданні виділу "Просвіти" 25. II. 1872. Це засідання мало свій особливий характер, бо крім членів виділу були на ньому й не члени. Тоді було числені Ф-ви плативо від 1. 1872 р., а щодо редакції яких книжок, виділ, дивлячись вогню лати, їх після уложеного ним тим плану". Цікаво, що від того часу аж до виділу Ф-ча зі Львова 1873. було 17 засідань виділу, Ф-ч був тільки на трьох. Не явився теж і на загальних зборах 22. V. 1873.

Виділ віднісся до Ф-ча з повною шаную і делікатністю, бо й умо- була без порівняння легча, ніж попередніми редакторами і почасти Ф-ви вільну руку щодо плану членів.

Ж шукати причини того Федьковича відлучення, тої свого бемізантропії, яка була початковою конфлікту? Відбуваючому після шлюду

Як згоріла читальня Просвіти в Баличах.

Карте донесення до Державної Прокуратури в Перемишлі, Краєвої Команди Держ. Поліції у Львові і до Міністерства Внутр. справ у Варшаві.

Філія "Просвіти" в Мостиськах прислала до нашої Редакції копію карних донесень у справі пожежі в Баличах, жертвою якої впала тамочиня читальня "Просвіти". Цю копію містимо без ніяких змін і коментарів, зберігаючи в ній неперушним навіть правопис. Ось і вона:

До — І. Прокуратурі Державної в Перемишлі
II. Краєвої Команди Поліції Державної у Львові
III. Міністерства Внутрішніх у Варшаві.

Експедіровано до поважних трьох інституцій дня 28. липня 1927 письмом слідуючого змісту:

Перед двома роками згорів в якомусь дим Читальні "Просвіти" в Баличах, в якій ніхто не мешкав. Дім сей був критий бляхою о розібраних стінах. Стояв лише на стовпах. — Причини пожежі ніхто не розсліджував. Швидко в р. 1927 почали кружати чутки в громаді Балич, що дим Читальні підпалив постерунковий Поліції Державної в Баличах Радванський, який тоді позивав службу на тім постерунку. Говорили різном в селі, що в справу тої пожежі втягнутий був також командант Поліції Державної в Баличах Йосиф Себастович, місцевий учитель Кузьмо і двір.

В наслідок тих погослоск, Державна Поліція в Баличах внесла до Суду повітового в Мостиськах карне донесення за злочин клевети проти Катерини Жемелко із Балич і іншим особам від котрих ті погослоск мали походити. Слідство в тій справі ведемо в Суді повітовім в Мостиськах до ч. сеп. 3 177/27.

В наслідок того сілства в Суді — явився в канцелярії Д-ра Кузьмичського, адвоката в Мостиськах. Явився із власної пошуки Іван Жемелко син Юлія літ 19, різаник в Баличі і позвав: Я між брата старшого віда мене, який в осени 1926 виїхав до Аргентини. Той мій брат оповідав в дома до мене і до моєї мами Юлії Жемелко, що постерунковий Радванський і постерунку в Балич намовляв його до спалення бу-

дівки Читальні "Просвіти" в Баличах. Протокол сліваний для 10. липня 1927 в канцелярії Д-ра Кузьмичського, адвоката в Мостиськах. Явився із власної пошуки Іван Жемелко син Юлія літ 19, різаник в Баличі і позвав: Я між брата старшого віда мене, який в осени 1926 виїхав до Аргентини. Той мій брат оповідав в дома до мене і до моєї мами Юлії Жемелко, що постерунковий Радванський і постерунку в Балич намовляв його до спалення бу-

Ф-ча засіданні виділу 10. IX. поручено Заревичем переглянути й оцінити зладжений Ф-чем колядник. Після оцінки Заревича виділ поручив Желехівському порозумітися з Ф-ем у справі деяких змін, але очевидно до того або не прийшло, або "порозуміння" було знову безрезультатне, коли виділ віддав Заревичеві колядник до справлення в порозумінні з Ф-ем. По більше як двох місяцях рішав виділ 17. XII. 1872. друкувати колядник у 3.000 прим. і то "кирилицею". На тому ж засіданні д-р Ом. Огоновський вносить прохання Федьковича, щоб до І. П. приладив матеріал до таких книжечок як "Зорі", і щоб на перший раз видав у перекладі Чокочого Goldmacherdorff. Тоді рішено установити двох референтів: одного для розподілу книжок, а другого для популярних видань. Видно, що до свід з "чистою припадковістю популярних видань та й свідки з Ф-ним колядником підсунули потребу такої референтів.

На засіданні 11. II. 1873. явився сам Ф-ч, передав рукописи: "Село Фармазони", "Пісні до св. Николая", "Казку за стрілицю", "Пісню про ангелів і дияволів", "Прокуру". Рукописи прийнято і рішено зраз друкувати.

Із справоздання на заг. зборах у травні 1873 р. виходить, що справленням усіх популярних книжок — отже і Федьковичевих — під оглядом правописів і мови займався не виділ сам, а упрощений зпоза виділ проф. Партиційний.

(Продовження буде)

дянку Читальні "Просвіти" в Баличах. Брат мій часто про це згадував в дома, а я знаю, що мій брат на якийсь час перед тим — коли Читальня "Просвіти" згоріла, ходив все запитий і відомо мені є, що брат мій уживався в дома Радванського. — Читальні не спалив однак мій брат, бо боявся, а знаю однак, що тої ночі, коли будинок читальні згорів — командант постерунку Йосиф Себастович — прийшов в ночі до будинку і віддавши злітати 4-х вартівників Миколу Паславського, Петра Крутого, Петра Мишиня і ще одного, котрого називався не пам'ятаю. В короткий час по тім, як вартівники віддалилися, будинок Читальний почав горіти. Мій брат перебував досі в Аргентині а адрес його: Joséf Zemelko, The First-National Bank of Boston, Florida 99 Buenos Aires Republ. Argentina. Відомо мені, що брат мій Йосиф, який був шлюсрем, прийшов із фільмарку зі Старави відаю, яка стояла у нас в дома через і тяжкість, а брат мій казав, що тою відаю мав пересерити будинок читальний. — Від брата мого знаю і то, що як постерунковий Радванський намовляв мого брата до спалення будинку читального, а брат не хотів сего зробити, Радванський заохочував його а той спосіб, що казав до него: о тім знає командант, професор, пан Сибіонський і як треба буде то они тебе оборонять. Знаю і то, що як горів будинок читальний, а брат мій Йосиф сміявся, а чув як командант постерунку прийшов до мого брата і сказав до него: "Jófk nie śmieć się, bo jak Rusini używają, to będą ci potem cłagad na se ci tego". В кімні зазначую, що цімій мамі дім т. є я — моя мама Юлія і Катерина сестра знаємо, що нашого брата Йосифа постерунковий Радванський упивав і до спалення будинку читального намовляв. — Мостиска, дня 10. липня 1927. Jan Zemelko wt. Як свідки: Jan Paskawski wt., Dr. Leon Kulczycki wt.

Ті самі зізнання зложив також сестра Івана Катерина Жемелко до протоколу 3 177/27 Суду повітового в Мостиськах. В повнішій справі можуть зізнати також свідки: Франк Палкевич, у фабриці органі у Львові, Стах Світлицький по Михайлі, Евстахій Бочарський, Петро Бочарський, Стах Мишиня по Івані із Балич, Петро Халурда, Львів-костарня і Рудольф Черкавський а Грималові общар дівський.

Повніші факти подається до відомо Прокуратурі іменем пошкодженого Товариства Читальні "Просвіти" в Баличах — через Філію Товариства "Просвіти" в Мостиськах.

З'їздом з донесенням.

Мостиска, 13. квітня 1928.

Степан Байдава

голова Філії

Шевченківське свято в Парижі.

Зорганізувала його "Українська Громада" зі-го березня в селі "Союзу Християнської Молодіжні", гарній концертній залі. Концерт-академія була призначена головною для українців-емігрантів, а проте офіційно таємні особи не повідомляли про цей і чужаків.

Сила була прибрана в народному дусі, портрет Шевченка змалюваний ручками, аллою, червоною промазкою, на погруді поета висіла український прапор, по боках французькі. У асфіді кожного гостя зустрічала в народному вбранні п-ні Памало, прикрашена йому відмашу.

Свято почалося промовою голови "Української Громади" п. І. Стасіва. По промові співав хор братів Чехівських творів Степаня. Леонидова, Ступницького. Потім грав бандураст Євген, розповідаючи, що сів "Ов. у волі від Крутого", про Задимана, про виступ Уманя. За пів години прегаряв собою п-ні Жело, собою баритона п. Олександр Чехівський і п. Матіонка, дует п-ні Жило-Чехівського, квартет п. Візира, Матіонка і братів Чехівських, на загальне бажання слухачів вони пісні Євгена, декламація виступили М. Якимов, на Заграничного та Цина.

Свято протікало до цікавості.

I. Котур.

Пам'ятайте, що великі збірники на нагробники на могилі І. Франка треба посылати до Центрального, Львів, Ринка ч. 18. І пов. на щоденну книжечку ч. 7918.

Відгуки дня.

З діяльогів про мову.

Одні в моїх знайомих має малий чистоту нашої мови. Не розстається зі словником і раз-у-раз налічує щось у записнику.

Недалко вже до мови: — Дивна річ. Найкраще знають українську мову учителі-українці.

— Не може бути! — відповідаю.

— Як то не може бути? Пам'ятаю, якди "протє" в класичній "мові", а не "жмко того", "однако" ставили на третій, чь твердим, а навіть семім місці, "скупат" замість "зипадою".

— Ех, це жінки! — перебивав когось. — Брешуть і наші письменники (тут бачив і труди) не грішати зразковим мовою.

— Всю такі нічого...

— Бачиш, я не сказав би. От недалко а одній книжці знайшов я слово "зипадою" на означення годинника і слово "зипадою", замість "зипадою".

— Цього наддиріжництва?

— Нехай буде, мовж такі українці!

— Бачиш, тут діло в тому, що письмен-

ки-наддиріжництва не люблять т. є. галицьких висловів і беруть польські.

— Може бути. Одні з них оперечалася це слово "зипадою" цього українська і що вам вліпим "зипадою", "зипадою" не виступим, бо це все або польським або руським. Нинішньому мовію зиваю "зипадою", а навіть Радванський почав писати "скупат".

— Всю такі мова письменників без порівняння ліпша, як "Записки Натх. Ток. Шестенка".

— Ти все про "Записки"! Лише із так як зиваю "Лит.-Наука. Вісник".

— Ну, Вісник, то а справді зиваю жипадою всіх нас за мову, а сам писав величезні книжки.

— Не говорім про це. Позволь, що а верну до першої справи — до мови української.

— Гарно!

— Бачиш, я з тобою зовсім не погоджуюсь, що українська не знають мови.

— Неправ...

— Замисли! На мов думку українців-українців прекрасно знають мову.

— Що-о-о?

— Так, прекрасно! Тільки, знаєш, зовсім не досить.

— Чому?

— В огляду на кураторів!

— Як то? Ти думаєш, що а донесу?

— Борюся Боже! Але прошу тебе, не говоріть де, бо на могоб їм пошкодують.

— Замислиш мене напередці пізнати.

Отже: дай слово!

— В такому разі скажу: Боже великий шовініст!

— Шовініст!...

— Ну так! Мусить учить по польським книжкам української мови і а шовіністично зиває її українською.

— Диви, що а хитрості! А я й не думав!

— Тепер зрозуміло, чому а так і "протє" недобре, і "однако" замість, і "скупат" у кожній книжці.

— Добре. Але скажи мені в такому разі, чому мови і не українських школах та само виста?

— Це мовою а хитрості: Шкоди нічого не підозрюю із у шовіністич.

— Гей-гей!

— Ха-ха-ха-ха!

Галактион Чинка.

По широкому світі.

Похіпів в Будаміні заборонили всі збори від 27. квітня до 2. травня, атакують усіх демонстраторів на 1. травня. При зборі у Карантії перемогли комуністи.

Америка, автомобільний експорт: Леґат у Вашингтоні піддав прох усталою мови рекорд швидкості: 1240 миль за годину.

Московський комісаріат справляється радить над прохотом, чи не застерати се а судад обороні: вона була се потрібна для молодіжних та умово відумих, а в інших випадках, коли суд притягає їх до нечесті.

Америка, географічне Таво українське Північної за його лет зовсім віддалено. Море, сего величезну віддалу.

Пам'ятаю, що дивлячись черв'як мовою фукт, мт. помітив від Антал на черв'як фукт.

у фізичній архітектурі а в живописі.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-бох.

Другий день розправи.

Нині, в другому дні розправи, переслухано перших шістьох обвинувачених. З них перший, Михайло Бажанський, анарх, що істотно не належав до організації п. з. „Зах.-Української Національної Революційної Організації“, якої один член давав йому директиви. Той же член, якого ймені Бажанський не вказав, дав приказ перетяти телефоніку ліній і підпалити кілька дворів. Два садові обвинувачені, Ярослав Балицький і Євген Пік, призналися, що то вони підпалили 7 тел. стовпів коло Будилова, але до ніякої революційної організації не належали. Всі три воїни, як і ще декілька з обвинувачених, належали тільки до студентського гуртка самоосвіти, що крім ширення освіти між своїми членами мав іще на меті давати аматорські вистави і відчити то селях.

Дальші обвинувачені, сини Стефаніки Кирило і Юрій, як також Кость Мацлінський, заявляють, що до ніякої револ. організації не належали і були тільки членами студ. гуртка. На запит предсідника, чому вони в свідстві визнавали про революційну (або військову) організацію, відповіли, що тоді вони говорили неправду, аби таким обом крити ту студентську організацію (гурток самоосвіти), до якої належали.

Останній з цих переслухуваних обвинувачених, Микола Стефанік, не міг докінчити своїх зізнань, бо по кількох ретельних захватах на своїх ногах і дімів на руках товаришів і служби, що його затримали. (Вже одному з його попередників вчав був треміти голос і він збирався заплакати, але саме вчас подано йому шклянку води і він якось себе переміг...) Словом — „революціонери“, що перед судом плачуть і мають...

Після того інциденту з Мих. Стефаніком предс. перервав розправу до завтра. Завтра будуть переслухати вже всі обвинувачені.

Зізнання Михайла Бажанського.

Перший обвинувачений, Мих. Бажанський, на запит предсідника заявляє: До „Зах.-Української Нац. Революційної Організації“ я вважав не належав, але знав, що така організація існує. З початком 1927 р. довідався я про неї. Тоді вже вступив в її школу після суперечки з однією професором. Суперечка вийшла з того, що я назвав себе приналежним до української народності (я не „руської“). Директивні листави я від одної особи в імені „Зах.-Української Національної Революційної Організації“.

„Мені тої особи оба, анівати не може, що предс. каже запровадити. Та особа казала йому вербувати членів до організації і закладати гуртки, зложені з 5 членів. Обвинувачений не відбирав від членів присяги, але вони давали слово честі, що нікому нічого не скажуть. Оба, там ніяких приказів не давав, бо прикази видавали та особа. Революційних гуртків також не організував.

Прикази були такі: перетяти телефоніку ліній і підпалити кілька дворів. Та особа передавала обвинуваченому також відозву в газетку „Український Революціонер“, які він давав читати своїм найближчим товаришам, що були згуртовані в аматорський гурток і відпочиваючої секції. На запит предс. оповідав, що той амаг. гурток дав йому 5 представств („За батька“, „Три герби“, „Свідки“ — в Снятині, Орельці і Рутоті). Відвітки було приготованих більше, але відбувся тільки один.

Предс.: Коли ви не організували револ. гуртка, то в такому разі незрозуміло, чому ви писали в тюрмі до товаришів, щоб відписали, чи радше відхилили свої зізнання. І при тому додали, що це подаєте їм до відома „в формі приказу“?

Прок.: (питає по українськи): Де ви здобулися з тою особою, що вам давала директиви?

Оба.: В Снятині. Він, здається, ходив зі мною давати до школи.

Прок.: А чому ви вам казав?

Оба.: Він пояснив мені мету „Зах.-Української Національної Революційної Організації“ і казав, що треба освітлювати народ. Його ж статуту організації він мені

не показував і не давав. Метою організації було вибороти незалежність Західної України.

Описав прокуратор переходить з оба, Бажанським чергою всіх обвинувачених і питає про кожного з них, чи належав до амаг. гуртка, чи ні, і чи читав відозву „До молоді Зах. України“ в „Українського Революціонера“, чи не читав. Оба, подає, що перші обвинувачені (Снятинці) майже всі належали до амаг. гуртка, а коломийці (дальші обвинувачені) не належали. Оба, коломийці зовсім не знає.

З черги питає знову предсідник, як то було з тим приказом підпалити стовпи. Оба, каже, що він приступив до Піка, а потім до Балицького і казав їм, що від ЗУНРО прийшов приказ підпалити вночі з 17 на 18. вересня 1927 телефоніку стовпи. Оба воїни вже знали про існування ЗУНРО і читали „Українського Революціонера“. Вони заявили йому, що „зроблять такого збитка“, а він сказав їм, що мусить іще передати з ними поговорити. Тимчасом вони це зробили, але йому передати нічого не казали.

Прок.: Коли ви дістали і який то був приказ підпалити двори?

Оба.: Приказ виданий був усно і двори треба було підпалити 15. серпня вночі. Приказ перетяти дрови і стовпи виданий був листовою на день 17. вересня 1927.

На запит прок., чи була ще друга організація і чи оба, знає щось про У.В.О., оба, каже, що не знає про неї нічого. Знає тільки „Зах.-Українську Нац. Рев. Організацію“ і її орган „Український Революціонер“.

Прок.: Чому ви нині себе обтяжуєте і берете на себе всю вину, а ваших товаришів відтягуєте? Чому ви інше визнавали в свідстві?

Оба.: Бо я не хотів, аби товариші мали до мене жалі і аби вони через мене терпіли.

Тут предс. пояснює прис. судам, які не розуміють української мови, дотеперішні зізнання свідка.

По запиті радн. Згуральського, чим оба, займався після того, як покинув школу і по відповіді обвинуваченого, що він помагав батькові при господарстві, ставили дальші питання судді присяга. Один з них просив подати йому зміст „Свідка“ Курцеби. Інший питає, як оба, вербував членів до організації, чи так до амаг. гуртка, на що оба, відповідає.

д-р Стар.: Кілько разів ви стрічалися з тою людиною, що давала вам прикази?

Оба.: Кілька разів (4—5 разів).

д-р Стар.: А чи та особа казала вам, який закон з визволення України може мати чи має підпалення тел. стовпів або підпалення дворів?

Оба.: Ні, тої мені не говорено і про це не було також нічого в „Українському Революціонері“. Ніякого анішення цієї справи я не чув і не читав.

На сально покликало другого обвинуваченого.

Ярослава Балицького.

На запит предс., чи почувався до нього, оба, каже, що почувався остільки, що піддав телефоніку стовпи. До ніякої революційної організації не належав, тільки належав до звичайного студ. гуртка, що давав аматорські вистави, відчити і т. д.

Предс.: А чому ви підпали стовпи?

Оба.: Того Бажанський сказав мені, що прийшов приказ підпалити стовпи, а не сказав від кого. Я зробив це, не надумуючись, більше для сенсації. Про існування революційної організації я знав, але не знав, що приказ прийшов від неї. Взагалі я не знав, чи тов. Бажанський є членом револ. організації і він мене не намовляв вступити до такої організації.

Тут предс. відчитує зізнання обвинуваченого, зложені в свідстві і вказує на суперечності в порівнянні з тим, що він каже нині, а говорив на те, що на поліції він признався в приналежності до револ. організації і в тому, що приказ підпалити стовпи дістав від Бажанського. На це оба, каже, що він признався тільки, що належав до амаг. гуртка, зложеного зі студентів, а Бажанський не казав йому про

казу, тільки не було сказано в формі поговорки.

Радн. Згуральський: Як ви підпалити стовпи, то що ви між собою говорили і що ви собі думали? Чи ви казали, що буде „сенса“?

Оба.: Ми так не казали, але думали собі, яка то буде на другий день сенсація в поліції околиці.

Прок.: Коли ви говорили з Піком про стовпи? Як ви це зробили?

Оба.: В п'ятницю або в суботу говорили ми про це в школі, бо він вже знав про це. Ми вибралися до Будилова, там коло год. під до 8-ої веч., пішли під стовпи з пилкою, яку роздобув Пік і разом з дівкою перетяли 7 стовпів. Потім вернули назад, переночували в батьків Піка, а другого дня вернули до Снятина.

На запит д-ра Шухевича, чи оба, читав „Українського Революціонера“, оба, каже, що читав раз цю газетку з Піком і вона йому подобалася (сміх на салі і в лавах судів присягали).

д-р Шух.: А як ви тепер дивитесь на свій учинок?

Оба.: Я того жалую і дуже стыдуюся.

д-р Ганкевич: Ви знаєте, що в гімназії не тільки належати до політичної партії, але як ви собі представляли: до якої партії ви бунд вступили по maturi?

Оба.: Я був би вступив до української національної партії (УНДО).

д-р Ганк.: А якже тут одні з другим погодити? Та ж національна партія не може мати у своїй програмі підпалювання дворів і підпалювання тел. стовпів, бо це зі справно визволення не має нічого спільного!

Оба.: Я над тим не думаю і не застановляюся над тим.

На сально покликало чергового обвинуваченого

Євгена Піка.

На запит предс. оба, каже, що признається до вини остільки, що піддав 7 тел. стовпів. Про цю справу казав Бажанський або Михайло Стефанік обвинуваченому у школі, зазначуючи, що прийшов такий приказ. Оба, догадувався, що цей приказ прийшов від Зах.-Укр. Нац. Рев. Орг., але про це він не питав нікого. Стовпи підпав він разом з Балицьким. Про існування револ. організації знав, але до неї не належав, тільки належав до амаг. гуртка, зложеного зі студентів.

Предс. відчитує тут зізнання обвинуваченого в свідстві, яких суперечність він пояснює подібно, як його попередники.

Прок. питає, чи оба, признається до свого винику перед батьками і що зробив з пилкою, на що оба, відповідає, що батькам не казав нічого, а пилку сковав.

Прок.: А чи ваш амаг. кружок не був у дійсності револ. гуртком?

Оба.: Ні, це був звичайний студ. амаг. гурток, що займався виключно амаг. виставами і відчитами. Ми тільки скривали його перед дирекцією, бо ученикам не тільки грати на сцені без дозволу шк. влади.

д-р Шух.: Чи ви читали „Українського Революціонера“?

Оба.: Так, раз або двічі.

д-р Шух.: Чи вам подобався той орган?

Оба.: Так, подобався.

д-р Шух.: А чи ви стыдяться і жалуете того, що ви підпалили стовпи?

Оба.: Так, стыдуюся і жалую.

д-р Стар.: Чи до якого амаг. гуртка належали й дівчата?

Оба.: Так.

Суддя прис.: Але дівчата поза тим, що брали участь у виставах, не ходили на ваші сходниці, не брали участі у відчитках?

Оба.: Ні, їх це не цікавило.

Чергою обвинувачений

Кирило Стефанік.

На запит предс. каже, що належав до студ. організації, яка мала на меті самоосвіту членів і ширення освіти в народі. Організація давала амаг. вистави і відчити по тел.х. (Предс.: А не для себе? Школа).

Знавав передше. На дальше питання каже, що організація була „тайна“. До неї приступили він: він, його брат Юрко, Пілук Олександр і ін. Тайна тому, аби про неї не довідалися в гімназії.

На питання прокуратора оба, каже, що вони сходилися до пана Кирпюка, де він був на стійці разом з братом. Там вони разом читали і балакали про всілякі справи. Оба, мав у руках і читав відозву „До молоді Зах. України“, але „Українського Революціонера“ не бачив навіть на очі.

На пит. д-ра Ганкевича оба, каже, що в організації вступив по двох місяцях (уже в березні) після якихсь непорозуміння на тлі амаг. вистав з Бажанським. Що то були за непорозуміння, оба, не зміг сказати. Також на інші питання не зміг подати ясної, достовірної відповіді.

Предс.: Ви були в VII. кл. Як ви мали свідомість?

Оба.: Я мав поти достаточні і добрі.

Предс.: І добрі також?

Оба.: Так, а realit, cojau...

Один з оборонців (докинувши): І з гімнастик.

(На салі загальна веселість.)

Описав зізнавав молодший брат Кирила

Юрій Стефанік.

На запит предс. каже, що до ніякої революційної організації не належав, а належав тільки до студент. кружка самоосвіти. Бажанський не намовляв його до вступлення до української революційної організації і не втягав до неї. Тут предсідник відчитує суперечні зізнання обо-го на поліції, на що він заявляє, що тоді знав неправду, аби таким чином крити студентську організацію і своїх товаришів.

На запит д-ра Ганкевича про зміст „Зв'язки“ оба, оповідав точно зміст цієї драми. Описав каже, що гурток мав ще грати „Кампідата“ д-ра Невестюка й інші пєси.

На дальші запити д-ра Ганкевича оба, оповідав про свої родинні відносини, зокрема про життя й діяльність свого батька Василя Стефаніка, який свої діти дуже любив. Батько не раз оповідав своїм дітям, про те, як він належав до таємного студ. гуртка в гімназії, як його за те вигнали зі школи, як він перейшов до Дрогобича, а потім на університет до Кракова, де жив сердечо з такими письменниками, як Оркан, Пшибишевський, Вєпєйський, Реймонт, Серошевський і т. д. стрічався з такими дітьми, як Пєсєн-Пєсєдський. Батько розказував дітям і раз про польські повстання і про польську революційну акцію перед світовим вєсною... Зізнання цього обвинуваченого зробив дуже користь вєрєдєжє.

Чергою обвинувачений

Кость Мацлінський

не признається теж у приналежності до револ. організації. Належав тільки до аматорського гуртка. Не читав ні відозви „Українського Революціонера“ і їх зовсім не бачив. Обставину, що в свідстві визнає інше, пояснює так само, як попередники.

Останній з переслухуваних нині обвинувачених

Микола Стефанік

заявляє, що не належав до тайної револ. організації, тільки до студентської. Не брав участі в її сходинах і не складав ніякої присяги. Метою студ. організації була самоосвіта членів, щоб колись допомогти українському народові своїм знанням. На запит, чому в свідстві визнає, що належав до революційної організації, оба, хоч щось відповісти, але в тім самім моменті захитується і мале, підтриманий товаришами і яззи. службою. Обвинуваченого сіджують на лавку, натирають, дують стовпів і він поволі приходить до себе, хоч по його вигляді видно, що він сильно слабший і дальше переслухувати його годі. З тої причини предс. перервав розправу до завтра.

3 парламентарної арени.

(Власні телефотограми з 26. квітня '28)

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Історична місія Польщі

(Із) Вчора на бюджет. комісії, виступив бюджет. міністр.

випадки грими досвідом в попередніх змаганнях, узяв участь в змаганнях, які безпосередньо призначалися до програми в минулому році і на їх місці востаннє повинні, якби не такий успіх, виласювати прибуток для України. Організаційна і скарбнича українська організація буде старатися аргументувати себе в очах своїх симпатиків, тому дозволить усіх асесів, щоб вийти в них змаганням поблизьком.

Попередати змагання на мистецтво В. Уласа Україна П. — Варяк П. в год 6.30. Вступ 1 зол. для шкільної молоді 50 сот.

Всячина.

Оригінальний кандидат на посаду. Найсесісний кандидат до франції парламенту є 88-літній Лео Андрі, бундзаконот, бундзаконот в Еспанії і сесійний д-р філософії. Андрі не вибраний під час останніх виборів до парламенту, приготував у доповіді докторську дисертацію і його оборона тези в Сорбоні була незадоволеною сесійною: туди зійшлися найбільші достояння, а професори грали супроти його розуму скроплені учнів. Андрі обиди свої округи антом, не по селам і парубкам і ангеломучу-пресесіс промови. Його слухачів і прихильників не тільки виборів, але навіть його партійні вороги. Цикли дикми в м. Нове під час виборчого віча йому трапилося така пригода: Він побачив у галереї селі одну жінку, що стояла з відвертими грудьми, годувала дитину. Андрі негайно звернувся в апострофу до представниць жіночості виборчих, закликаючи, що є прихильником рівноправності жіночості, виголосила похвалу материнства і перелала 18 китицю квітів із записом, щоб впасти на свого мужа і придала йому голос. Яке було зачудовання старця Андрі, коли ця жінка дійшовши ближче представилася як грубий мужик, що стоїть в розривах грудьми, із своєю дитиною на руках. Андрі не збентежився ні трохи, широким засміявся і негайно зійшов до ступів своєї промови.

Посольські справоздавчі віча.

Гвоздець повіт. Турка. Дня 8. квітня п. р. відбулося велике справоздавче посольське віче в селі Гвоздець, повіт Турка. Реферувал посол Олександр Висоцький, кіне візиря о. Грушевський. Присутніх на вічу було около 400 селян, які з цікавістю вислухали звіту посла в справі Українського Посольського Клубу, висловили йому повне довіру і одобрили організаційний план праці у краю, намічений послом УНДО.

Галицька повіт Старий-Самбір. Дня 10-го квітня п. р. відбулося посольське справоздавче віче в селі Галицька повіт Старий-Самбір. Реферувал посол Олександр Висоцький. Село це богато і людськи багате, до міста і залізничної околиці 6 миль гірської ліхоті дощого, так, що виборча ситуація там не доводила і кожного віча там не було, однак майже ціле село голосувало на мисту с. 18. Село це сільське, має гарну читальню і кооперативу і з відкритістю вислухало звіту посла О. Висоцького про діяльність своїх послів в сеймі і в краю.

ВІДОЗВИ й КОМУНІКАЦІ.

І. З Товариства Опіки над Українськими Емігрантами у Львові.

Згідно з новим еміграційним законом і на основі рішень Еміграційного Уряду з дня 6. березня 1928 р. одержав Товариство Опіки над Українськими Емігрантами дозвіл на ведення Бюро інформації та допомоги емігрантам. Досі відкрив Товариство два бюро: у Львові, при вул. Городецькій 95 і в Тернополі при вул. Міхалевича 3.

Завданням тих бюр є: 1) давати емігрантам інформації про економічний стан, кон'юнктуру на загальному ринку праці та суспільну ситуацію в чужині праці; 2) виготовити емігрантам всі потрібні документи та інше до Уряду та загальної кон'юнктури; 3) на основі доповідних емігрантів перекладати до поліції його справи і виступати за інтереси емігрантів перед владою, та корабельними агентами; 4) боротися емігрантів перед тесовими кон'юнктурами агентами, яких держави палують надолішки і необлагоджені зі своєю селами.

Поданням це до відома українського громадянства. Товариство Опіки над Українськими Емігрантами звертається в першій лінії до Бюро, Дунаївська, Училищна та всі культурно-освітні установи, щоб вони звертали увагу українських емігрантів на цю справу і всі ті справи спрямовували їх

тільки до бюро інформації та допомоги емігрантам нашого Товариства. Одночасно просимо остерігатися наших емігрантів перед похитливими агентами, яких діяльність є недоцільна і шкідлива а про всі їх зловживання доносити прямо до нашого Товариства.

За Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові:

М. Задієвський, Д-р В. Комиссарович, голова, секретар.

ІІ. З комітету будови Народнього Дому в Хиріві.

З а к л а д.

Два рази зверталися ми через „Новий Час“ до нашого громадянства з проханням скаржити жертви на будову „Українського Народнього Дому“ в Хиріві. На другу нашу відому, з огляду на повільне, мало хто відгукнувся. Тому осмілюємо повторити своє прохання ще раз. Зазначуємо, що Хирів, це одна з найбільше загрозлених місцевостей на наших західних окраїнах. Є тут 7-ми класова польська школа, дві польські захоронки для дітей, польський костел, великий дім польського т-ва „Соціал“, головний осідок Сауїтіа і їх монастир з середньою школою та коником. А до недавня був Хирів майже чисто українським містечком. Доказом Хирова послужило до цього чисельно натурно-коштові. Місцеве українське міщанство можна виритувати від майбутньої загибелі тільки тоді, як стане тут „Український Народний Дім“, в якому буде можна помістити культурно-освітні товариства, а в першу чергу українську захоронку для дітей. Мурі салі і 4-ох класові „Українського Нар. Дому“ в Хиріві (27 на 10) вже стоять, надалися значні підвали (336 дол.), одержані від українських земляків з Америки і Канади. Мурі необхідно накрити і дім хоч частинно використати до цього літа. На це треба грошей, а ми їх не маємо. Маємо натомість понад 3.000 дол. певного довгу. Сподіюємося, що цим разом наше ширше громадянство заинтересується більше долею загрозленого українства Хирова і на зустріч його знаганням прийде з відповідною підмогою. Ласкаві жертви приймат: Комітет будови „Українського Нар. Дому“ — на руки п. Липецького Франца, студ. прав — в Хиріві, кодо Перемишля. Одержані жертви будемо оголошувати в пресі.

Свідомі Українці і Українки! Не відкладайте, а присилайте нам якнайшоріше свої лепти!

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ:

Липецький Ф., Чуканський П., голова, секретар.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Богдан Елішевський, шарох Запорож, вислужений ярничий дозвол, дійсний радник жиропопозної константи, член усіх централізованих українських товариств у Львові помер дня 26. квітня в год 6. рано у Зашкові в 70-ому році життя і 36-тому році священства. Похорон відбудеться у Зашкові, а суботу дня 28. квітня перед полуднем в. Н. П.

ОПОВІСТКИ.

Виступи артистки-танцюристки світової слави Марини Гремю на провінції:

28. квітня — м. Самбір,
29. квітня — м. Ходорів,
1. травня — м. Коломиї,
2. травня — м. Станіславів,
3. травня — м. Надвір'я,
4. травня — м. Бучач,
5. травня — м. Чортків.

1-1 Дирекція Юрія Вовченка.

На кожда „Рідний Школі“ у Львові від емігрантів підтримати через Комітет допомоги українським збіжкам в Ужгороді зозонки в Кч.: Медвідь Семен 165; по 100 — д-р Гуналовський Олександр, д-р Долішський Іван, Колупак Юлія, Кузичинський Петро; Тетяна Василь 70; по 50 — д-р Виртак Володимир, д-р Брашайло Юлія, д-р Брашайло Михайло, оо. Василіян м. Березна, оо. Василіян Ужгород, Волошин Августин, Луб Кон-стантин, Думка Гринь, Клоура Стефан, д-р Крижунський Павло, д-р Лавринко Ярослав, Никора Михайло, д-р Новаковський Михайло, д-р Рихло Іван, Устимович Володимир, Чайка Степан, Іж. Яремківський Петро; Євтройко Семен 10; по 30 — Захарівський Корнелі, Динів Латів, Струх Василь, д-р Станіслав Роман, Циган Августин; по 20 — Артемюк Андрій, Анисевич Андрій, Бачинський Леонід, Була Євген, Габів Андрій, Дік Андрій, Дубня Гринь, Іваст, Сорочинський Федорович Кара, Черкаський Спирідон; по 10 — д-р Голіш Іван, Дозорів Володимир, Желтвий Віктор, Соколов Ганна; по 5 — Бачинський Олександр, Мороз Олександр, Олександрович Леонід, д-р Мазан Андрій, збірка Братислава 345, Сірка Кузьма, збірка Пшівськ 373, Коломийський Дм. збірка Седюх 40, відомості в Під. Банку 17. — Вейс Ю. Добродіж складає широкі поділки Головної Управи.

2059 1-1

Товариський збір абітурієнтів гімназії в Сяноці в око 1903 відбувається дня 2. липня 1928 в Сяноці. Просимо Товаришів познати свої адреси. За Комітет: о. Місиф Маринюк, Вісько п. Добро-жиль, Ст. Темек, Ніжковичів Іосиф 1-1

Краківська філія Спільної Інженерії та Техніки українців-емігрантів в Польщі оголошує отрим К о н к у р с на стипендію ім. Головного Отамана С. Петлюри. Стипендія в розмірі 120 (сто двадцяти) золотих польських з початком шкільного 1928-29 року має бути віддана студентові металургічного відділу Краківської Гірничої Академії. Умови: 1) Українець (емігрант или перемішленець), 2) Закінчена середня освіта. Треба представити нотаріально зрі ости (зглядно залірену нотаріальну копію) на право вступу до Гірничої Академії, 3) Життєпис з зазначенням матеріального стану. Останній термін вступу прохань 20. травня 1928. Прохання належить надіслати по адресі: S. Suchodol, Oddział Ukraińskiego Komitetu Centralnego w Krakowie ul. Zwierzyniecka 6. Hotel Victoria, Упрва Філії.

1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВЕРТГАЙМІВСЬКУ касу, дешево продає Габел Гурскі пл. Марійська 5. 2019 3-3

ПОТРІБНИЙ для кавалера, ко мів би провадити хор. Посаду жодна негально обити. — Уряд парохіальний Воротка. 2036 3-5

СЛУЖБА БОЖА А. Ярославська на мішаний хор: партитура з голосами 10 зол.; на мужеський хор: партитура 5-зол. Висилає „ТОРБАН“ Львів, вул. Оселіських 6. 1814 8-10

ГОДИНИК ВАШ буде найліпше на правлений у найліпшій годинничарській роботі Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — 3 провінції просимо репараций присилати поштою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 79-7

ФІРАНКИ. капи ручної роботи най-дешевше Банк, площа Марійська 5, І. п. 1914 3-2

4 ЗОЛ. коштує ложка, піл, вилки з хіпського срібла у Мандля, Кошарника 14. проти кіна Кошарник. 1812 12-15

УНЕВАЖНОЮ військову книжку на ім'я Володимир Сухий з Підгілля уроджений 1887 в Удьяку. 2058 2-3

ВІДОВА по священнику, літ 50, пошукує місця до заряду домою, найліпше у священника. Зголошення слати на адресу: О. Ю. Станіславів, вул. Казимірівська 4. 123 2063 1-2

МАШИНИ до писання в українськими і латинськими черенками нові і уживані оказують продаж Ю. Лопата Львів, Селевська 9. 2062 1-10

РЕСТАВРАТОРА на купельний сезон шукають мінеральні купальні в Черчуні Рогатині. 1952 1-3

ІНТЕЛІГЕНТНИЙ шофер, український, гідний посади. Згол. до адм. „Діла“ пл. „Сирена“. 2060 1-3

МАСАЖИСТ і масажистка потрібні до мінеральних купальні в Черчуні Рогатині. 1952 1-3

ЗГОВЛЕНУ військову книжку виставляю через ПК. У Городек Ягайлонський на ім'я Крочак Іван ур. 1903 р. в Горожані великий отрим увеселяю. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст недуг легін, серця і жовука д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1038 Пересвітлення Рентеном. 16-20

Великий оборот малий зиск

Великі виробні зі золота і срібла набу-деш набадешаме у виробника

С. А. Ропшів

1950 ЛЬВІВ, СИКУТСЬКА 16. 2-2

БРИТВИ на ціле життя цілкова гарантія! (мармурки) опис. безлітній також американськи до острівня бритов, апарат до острівня жілєток і т. п. збува 2-30 поручас знала С. ФЕДЕР Львів, 7 спец. фірма Сикстуси

ПОЗІР! У власні інтереси прому ула-жати на фірму С. ФЕДЕР, Львів, Сикстус-ська 7. Ціна бритов: від 20. 7-21. Поч-1708 тона висила відворотно. 2-4

Ширіть наш часопис!

Листування.

Дорогий Сину Володимире Я! Подай про себе вістку, якої непереривно очікую. Пригадай собі на мамі працювання в 1914 р. в Гусятині і Бориславі. Маю багато несподіванок для тебе. Тому так старе добро забув? Мати М. Д. — Закардонні засоби на Великий Український просимо дуже передрукувати. 2063 1-1

Найдешевші книжки!

Новість: Микола Матія Меланич

КРІЗЬ ДИМ і ЗГАРЬ

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 70 сот

Михайло Возник

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрящиною в 80 рр. XIX в.

Ціна 50 сот. з почт. пересилкою 70 сот

Михайло Возник

ШЕВЧЕНКО і княжна РЕПІНА

Ціна 150 зол. на почт. перес. 50 сот

Г. Браско

БЕЗПУТНІ

Ціна 60 сот. з почт. пересилкою 80 сот

Евген Чикаленко

СПОГАДИ І. П. І. Ш. часті

Ціна 8- зол. без пересилки

СЛУЖБА БОЖА

св. Йоана Золотоустого зі службами ріжних намірен українською мовою у перекладі о. д-ра Я. Левницького

Ціна 250 зол.

Можна набути в Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10. П. во. також у всіх українських книгарнях.

„МОНЮШКО“

Львів, вул. Зіморівича 10 — поруч

ФОРТЕП'ЯНИ — ПАМ'ЯНА

у великій виборі від 1000 зол. 1-1

НА СЕЛІ ЕЛЕКТРИЧНЕ СВІТЛО БЕЗ МАШИНИ ДАЮТЬ ВІЧНІ БАТЕРІЇ КУПРО

Львів Ягайлонська 20.

БАТЕРІЯ РАДІОВА.

2067 1-3 ПРОСПЕКТИ НА ЗАМАННЯ.

КРИНИЦЯ пансіонат „Лисичини“ при вул. Пудявського 65/66/67/68/69/70/71/72/73/74/75/76/77/78/79/80/81/82/83/84/85/86/87/88/89/90/91/92/93/94/95/96/97/98/99/100/101/102/103/104/105/106/107/108/109/110/111/112/113/114/115/116/117/118/119/120/121/122/123/124/125/126/127/128/129/130/131/132/133/134/135/136/137/138/139/140/141/142/143/144/145/146/147/148/149/150/151/152/153/154/155/156/157/158/159/160/161/162/163/164/165/166/167/168/169/170/171/172/173/174/175/176/177/178/179/180/181/182/183/184/185/186/187/188/189/190/191/192/193/194/195/196/197/198/199/200/201/202/203/204/205/206/207/208/209/210/211/212/213/214/215/216/217/218/219/220/221/222/223/224/225/226/227/228/229/230/231/232/233/234/235/236/237/238/239/240/241/242/243/244/245/246/247/248/249/250/251/252/253/254/255/256/257/258/259/260/261/262/263/264/265/266/267/268/269/270/271/272/273/274/275/276/277/278/279/280/281/282/283/284/285/286/287/288/289/290/291/292/293/294/295/296/297/298/299/300/301/302/303/304/305/306/307/308/309/310/311/312/313/314/315/316/317/318/319/320/321/322/323/324/325/326/327/328/329/330/331/332/333/334/335/336/337/338/339/340/341/342/343/344/345/346/347/348/349/350/351/352/353/354/355/356/357/358/359/360/361/362/363/364/365/366/367/368/369/370/371/372/373/374/375/376/377/378/379/380/381/382/383/384/385/386/387/388/389/390/391/392/393/394/395/396/397/398/399/400/401/402/403/404/405/406/407/408/409/410/411/412/413/414/415/416/417/418/419/420/421/422/423/424/425/426/427/428/429/430/431/432/433/434/435/436/437/438/439/440/441/442/443/444/445/446/447/448/449/450/451/452/453/454/455/456/457/458/459/460/461/462/463/464/465/466/467/468/469/470/471/472/473/474/475/476/477/478/479/480/481/482/483/484/485/486/487/488/489/490/491/492/493/494/495/496/497/498/499/500/501/502/503/504/505/506/507/508/509/510/511/512/513/514/515/516/517/518/519/520/521/522/523/524/525/526/527/528/529/530/531/532/533/534/535/536/537/538/539/540/541/542/543/544/545/546/547/548/549/550/551/552/553/554/555/556/557/558/559/560/561/562/563/564/565/566/567/568/569/570/571/572/573/574/575/576/577/578/579/580/581/582/583/584/585/586/587/588/589/590/591/592/593/594/595/596/597/598/599/600/601/602/603/604/605/606/607/608/609/610/611/612/613/614/615/616/617/618/619/620/621/622/623/624/625/626/627/628/629/630/631/632/633/634/635/636/637/638/639/640/641/642/643/644/645/646/647/648/649/650/651/652/653/654/655/656/657/658/659/660/661/662/663/664/665/666/667/668/669/670/671/672/673/674/675/676/677/678/679/680/681/682/683/684/685/686/687/688/689/690/691/692/693/694/695/696/697/698/699/700/701/702/703/704/705/706/707/708/709/710/711/712/713/714/715/716/717/718/719/720/721/722/723/724/725/726/727/728/729/730/731/732/733/734/735/736/737/738/739/740/741/742/743/744/745/746/747/748/749/750/751/752/753/754/755/756/757/758/759/760/761/762/763/764/765/766/767/768/769/770/771/772/773/774/775/776/777/778/779/780/781/782/783/784/785/786/787/788/789/790/791/792/793/794/795/796/797/798/799/800/801/802/803/804/805/806/807/808/809/810/811/812/813/814/815/816/817/818/819/820/821/822/823/824/825/826/827/828/829/830/831/832/833/834/835/836/837/838/839/840/841/842/843/844/845/846/847/848/849/850/851/852/853/854/855/856/857/858/859/860/861/862/863/864/865/866/867/868/869/870/871/872/873/874/875/876/877/878/879/880/881/882/883/884/885/886/887/888/889/890/891/892/893/894/895/896/897/898/899/900/901/902/903/904/905/906/907/908/909/910/911/912/913/914/915/916/917/918/919/920/921/922/923/924/925/926/927/928/929/930/931/932/933/934/935/936/937/938/939/940/941/942/943/944/945/946/947/948/949/950/951/952/953/954/955/956/957/958/959/960/961/962/963/964/965/966/967/968/969/970/971/972/973/974/975/976/977/978/979/980/981/982/983/984/985/986/987/988/989/990/991/992/993/994/995/996/997/998/999/1000/1001/1002/1003/1004/1005/1006/1007/1008/1009/1010/1011/1012/1013/1014/1015/1016/1017/1018/1019/1020/1021/1022/1023/1024/1